

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 88 5000 AB Tilburg

Aan het College van B&W gemeente Goirle
t.a.v. dhr. J. van Groenendaal, wethouder Onderwijs
Postbus 17
5050 AA GOIRLE

Locatie Tilburg

Spoorlaan 420
Postbus 88
5000 AB Tilburg
www.onderwijsinspectie.nl

Contact

T (088) 669 63 82
F (088) 669 60 50
tilburg@owinsp.nl

Onze referentie

3418272/gem. Goirle/MR

Kopie aan

mw. H. Reijrink
beleidsmedewerker

Datum 24 oktober 2012
Betreft rapport kwaliteit VVE in de gemeente Goirle

Bijlage(n)

definitief rapport

Geachte heer Van Groenendaal,

Hierbij stuur ik u het definitieve rapport met daarin ons totaaloordeel over VVE in de gemeente Goirle.

De reactie van de gemeente heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen in het conceptrapport en een aanpassing van het oordeel op de Externe zorg. Een en ander is reeds telefonisch toegelicht.

Het definitieve gemeenterapport wordt na vier weken openbaar gemaakt via de website van de inspectie.

Wilt u de besturen en directies van de basisscholen, de peuterspeelzalen en de kinderdagverblijven inlichten over het rapport.

Met vriendelijke groet,

mw. ing. A.M.W. Reemers
Inspecteur van het onderwijs

NR	2012006705	
AFD		
25 OKT 2012		
KOPIE		B&W

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

DE KWALITEIT VAN VVE IN DE GEMEENTE GOIRLE IN 2012

Definitief

Utrecht, oktober 2012

H3418262

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	7
1 VVE in de gemeente Goirle	9
1.1 Overzicht van de voor- en vroegscholen	9
1.2 Lijst met de VVE-documenten die de gemeente heeft aangeleverd	9
1.3 Het gemeentelijk beleid	9
2 De oordelen over de voor- en vroegscholen	15
2.1 Het bereik	15
2.2 Oordelen op de indicatoren van voor- en vroegscholen	15
3 Conclusies	17
Bijlage 1: De antwoorden op de digitale vragenlijst door de gemeente en de bijbehorende oordelen	19
Bijlage 2: De resultaten op de digitale vragenlijsten van de voor- en de vroegscholen en een toelichting van de inspectie	23

Voorwoord

In de Memorie van Toelichting bij de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE-wet) wordt een zogenaamde bestandsopname voor- en vroegschoolse educatie (VVE) aangekondigd. In 2007 (en 2008 en 2009) heeft de onderwijsinspectie die al uitgevoerd in de vier grote steden en in 2010-2011 in de middelgrote steden. Nu is 'doorgestart' met de overige gemeenten die onderwijsachterstandmiddelen krijgen van het Rijk.

In 2010 is de OKE-wet aangenomen en wordt vanuit dat kader na de bestandsopname in deze gemeente het inspectietoezicht op de kwaliteit van VVE "signaalgestuurd" vorm gegeven. Dat houdt in dat in principe periodiek afspraken met de gemeente gemaakt worden over de onderwerpen en de locaties waarop 'VVE-toezicht' zal worden gehouden.

De bevindingen uit dit rapport over de bestandsopname VVE kunnen daarvoor als uitgangspunt worden genomen.

De hoofdinspecteur primair onderwijs,
dr. A. Jonk

Inleiding

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in de gemeente Goirle. VVE is bedoeld voor jonge kinderen die onvoldoende zijn toegerust voor een soepele instroom in het basisonderwijs, waardoor ze grote kans lopen om achterop te raken.

In het rapport wordt allereerst de kwaliteit van het VVE-beleid op gemeentelijk niveau gewaardeerd. Dat is gebeurd in de vorm van een zelfrapportage (in lijn met artikel 12 van de WOT) van de gemeente over haar VVE-beleid; zie hoofdstuk 1 en bijlage 1. De inspectie heeft deze zelfevaluatie geverifieerd. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 het bereik en eventueel de oordelen van de inspectie over de bezochte locaties gepresenteerd. Iedere bezochte locatie heeft een inspectierapport met de bevindingen ontvangen. In bijlage 2 staat een overzicht van de zelfevaluaties van de locaties weergegeven. Na iedere overzichtstabel is een toelichting gegeven door de inspectie. Hoofdstuk 3, tenslotte, bevat de conclusies over kwaliteit van VVE in de gemeente Goirle.

Dit rapport gaat dus over de volgende onderwerpen:

1. De zelfrapportage van de gemeente over haar VVE-beleid;
2. De oordelen op basis van de zelfevaluaties van de voor- en vroegscholen;
3. De conclusies van de onderwijsinspectie.

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig.*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen.*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

1 VVE in de gemeente Goirle

De gemeente Goirle heeft aan de hand van een digitale vragenlijst van de inspectie haar eigen VVE-beleid beoordeeld tegen de achtergrond van de OKE-wet en het VVE-toezichtkader van de onderwijsinspectie, dat in de Staatscourant is gepubliceerd.

De digitale vragenlijst levert de volgende informatie:

- Het overzicht met de voor- en de vroegscholen.
- De lijst met de VVE-documenten die de gemeente heeft aangeleverd.
- De zelfbeoordeling van VVE-context en -condities.

1.1 Overzicht van de voor- en de vroegscholen in Goirle

In de gemeentelijke digitale vragenlijst is gevraagd naar een overzicht met de VVE-peuterspeelzalen en -kinderdagverblijven (de voorscholen) en de bijbehorende vroegscholen (de VVE-basisscholen). Gemeenten bekostigen sinds 2006 niet langer de vroegscholen, waardoor ze nu niet altijd een goed beeld hebben van de vroegscholen. Daarom heeft de inspectie van het onderwijs, in samenspraak met de gemeente en de schoolbesturen (en met gebruikmaking van de DUO-telgegevens per 1 oktober 2011 met het percentage gewichtenkinderen van 4 en 5 jaar) dat overzicht nader ingevuld (zie tabel 1.1).

Tabel 1.1 Overzicht van de voor- en vroegscholen in de gemeente Goirle

VVE-Peuterspeelzaal	VVE-kinderdagverblijf	VVE-basisschool
De Marmot	-	De Kameleon
-	-	't Schrijverke

Samenwerkende voor- en vroegscholen staan naast elkaar.

Deze voor- en vroegscholen hebben een digitale vragenlijst gehad.

1.2 Lijst met de VVE-documenten die de gemeente heeft aangeleverd

- Beleidsplan Back to Basics De Nieuwe Koers: Integraal welzijns- en onderwijsbeleid gemeente Goirle 2012-2015
- Visie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) gemeente Goirle 2011-2014
- Activiteitenplan Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie 2011
- Lokale Educatieve Agenda Gemeente Goirle 2012-2015: 'Een leidraad voor samenwerking'
- VVE-programma's in de gemeente Goirle: Onderzoek naar bruikbaarheid van de huidige VVE-programma's binnen de gemeente Goirle (oktober 2011)
- Harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang in het kader van de invoering van de wet OKE (2011)
- Convenant voor- en vroegschoolse educatie gemeente Goirle (2004)

1.3 Het gemeentelijke VVE-beleid

In deze paragraaf worden de bevindingen van de inspectie over het gemeentelijk VVE-beleid weergegeven. Bijlage 1 bij dit rapport bevat de zelfevaluatie van de gemeente: vragen, antwoorden en beoordelingen van het gemeentelijke beleid, op de twee domeinen VVE-beleidscontext en VVE-condities.

In onderstaande tabel wordt per beleidsindicator weergegeven op welke punten de inspectie het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordeelt, waar nog verbeterpunten worden gezien zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken, en op welke punten de gemeente als een voorbeeld voor anderen wordt gezien ('4').

De inspectie baseert haar bevindingen op de uitkomsten van de zelfevaluatie en haar eigen verificatie door middel van documentenanalyse, gesprekken met betrokkenen en informatie van de locaties.

De inspectieoordelen kijken op enkele punten af van de zelfevaluatie, opgesteld op basis van de antwoorden in de digitale vragenlijst, van de gemeente Goirle. Waar de bevindingen van de inspectie afwijken van de zelfevaluatie van de gemeente wordt dit vermeld en onderbouwd.

Tabel 1.2 Overzicht van de oordelen over het gemeentelijk VVE-beleid

VVE-Beleidscontext	Oordeel
1a Gemeentelijk beleid	
1a1 Definitie doelgroepkind	4
1a2 Het bereik (peuters)	2
1a3 Toeleiding	2
1a4 Ouders	2
1a5 Integraal VVE-programma	2
1a6 Externe zorg	3
1a7 Interne kwaliteitszorg van de voor- en de vroegscholen	2
1a8 Doorgaande lijn	2
1a9 Gemeentelijke VVE-resultaatafspraken	1
1b VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau	2
1c Systematische evaluatie en verbetering van VVE op gemeentelijk niveau	2
VVE-Condities	
2a GGD-rapport	1
2b Gemeentelijk subsidiekader	2

Binnen de gemeente Goirle zijn er drie instellingen, één voorschool en twee vroegscholen, waar VVE wordt aangeboden. In één van de vroegscholen gebeurt dat in de vorm van een schakelklas. In de andere vroegschool is, met ingang van het schooljaar 2012-2013, voor oudere leerlingen een taakklas gestart.

De gemeente Goirle heeft al langere tijd een regierol op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie. In de periode 2002-2006 waren visie en afspraken vastgelegd in een convenant VVE. De Kadernota Jeugdbeleid Goirle 2008-2011 formuleert een aantal activiteiten in het kader van VVE. In 2009 is bijvoorbeeld het evaluatieonderzoek VVE 2002-2008 in de gemeente Goirle uitgevoerd. Tevens is in 2010, in samenwerking met de leden van de stuurgroep VVE, een definitie van 'zorgkinderen' vastgesteld. Eind 2010 is een nieuwe Visie VVE geformuleerd en in aansluiting daarop is het aantal VVE-doelstellingen uitgebreid. Tevens is geconstateerd dat de bestaande VVE-samenwerkingsstructuur niet optimaal werkte.

Begin 2011 is het Activiteitenplan Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie 2011 opgesteld. Dit plan gaat uit van een projectmatige aanpak van activiteiten die in het VVE-kader moeten worden uitgevoerd. Er zijn negen doelstellingen geformuleerd die zijn gericht op een zo groot mogelijke deelname op het gebied van VVE. Elk van deze doelstellingen is uitgewerkt in een omschrijving van het probleem/knelpunt, de doelstelling/resultaat, het plan van aanpak/tijdstip en de resultaatmeting. Per doelstelling is een werkgroep geformeerd die aan de slag gaat met het realiseren daarvan.

Door personele wisselingen van beleidsmedewerkers en onduidelijkheden omtrent het nieuwe integraal welzijns- en onderwijsbeleid gemeente Goirle (Back to Basics, De Nieuwe Koers) is datgene wat voortvarend is ingezet, echter stil komen vallen. In augustus 2012 zijn er nog geen resultaten bekend van de werkgroepen. Ook is de stuurgroep VVE in de afgelopen periode niet meer bij elkaar gekomen. In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) staat dat samenwerking en afspraken op basis van vrijwilligheid onvoldoende blijken te zijn voor het bereiken van de gewenste resultaten. De gemeente is voornemens om in september 2012 weer overleg van de stuurgroep VVE te plannen.

Geheel of grotendeels van voldoende ('3') kwaliteit en Voorbeeld voor anderen (4).

In de gemeente Goirle is de definitie van zorgkinderen c.q. kinderen in achterstandssituaties in de stuurgroep VVE gedefinieerd. De *definitie doelgroepkind* (1a1) is vastgelegd in het document Visie op VVE. Kinderen behoren tot de doelgroep als ze worden verwezen door het consultatiebureau of een andere partner in het professionele hulpverleningsnetwerk, ze een vluchtelingenstatus hebben en van daaruit een grote achterstand met de Nederlandse taal, uit observaties op de peuterspeelzaal blijkt dat er sprake is van een grote ontwikkelingsachterstand, er sprake is van een spraakachterstand waardoor zij onder behandeling staan van een logopedist, er een taalachterstand is als gevolg van een tweetalige thuissituatie of als de leerkracht/leidster een structureel cognitief, sociaal-emotioneel of motorisch probleem constateert. Deze brede definitie is een voorbeeld voor anderen omdat ook de leerkracht/leidster kan beslissen welke kinderen doelgroepkind zijn.

De coördinatie van de *externe zorg* (1a6) is in de praktijk belegd bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In het Jeugdnetwerk 0-23 jaar, de backoffice van het CJG, participeren onder andere afgevaardigden van het onderwijs, zorgaanbieders, het CJG-team en door de directe verbinding met het Zorg en Veiligheidshuis de politie en justitie. Ook de voorschool is deelnemer bij het jeugdnetwerk waarin casuïstiek kan worden ingebracht en integraal besproken. Daarnaast is er een maandelijks spreekuur vanuit de GGD (0-4 jaar) op de locatie van de vroegschool met leidsters en/of ouders. De vroegscholen hebben een eigen Zorg Advies Team (ZAT), waarbij onder andere de intern begeleider, schoolmaatschappelijk werk en een verpleegkundige van de GGD zijn aangesloten. Een afvaardiging van dit ZAT is deelnemer in het jeugdnetwerk.

Verbeterpunten zonder afspraak ('2')

Het *bereik* (1a2) wordt bepaald door te kijken of er voldoende VVE-kindplaatsen zijn en of deze worden bezet door een doelgroepkind. Alhoewel er een heldere definitie is geformuleerd, weet de gemeente momenteel niet hoeveel kindplaatsen gecreëerd dienen te worden vanuit de onderwijsachterstandengelden en hoeveel doelgroeppeuters er in de gemeente zijn volgens de eigen doelgroepdefinitie. Hierdoor is niet helder of voldoende kindplaatsen voor peuters zijn gecreëerd en of voldoende peuters worden bereikt.

Het vergroten van het bereik en het aantal VVE-plaatsen en zicht krijgen op de aantallen doelgroepkinderen die wel/geen gebruik maken van een VVE-voorziening waren opgenomen in het activiteitenplan van 2011. Er is echter geen zicht op het resultaat hiervan.

Over de *toeleiding* (1a3) is nog geen beleid ontwikkeld. Aansluitend op het vorige punt geldt dat de gemeente nog geen zicht heeft op de aard en de omvang van het non-bereik (Welke kinderen gaan niet en waarom niet?). Het is ook nog onduidelijk wie verantwoordelijk is om er voor te zorgen dat potentiële doelgroepkinderen bereikt worden en zoveel mogelijk deelnemen aan een VVE-voorziening. Wel zijn er mondelinge afspraken over de toeleiding naar de VVE peuterspeelzaal als door de jeugdgezondheidszorg achterstanden worden gesignaleerd. Over de uitvoering van andere toeleidingsactiviteiten, zoals wijk- en ouderactiviteiten, gerichte mailings, is nog weinig bekend.

Op gemeentelijk niveau is er nog geen gericht *ouderbeleid* (1a4) ontwikkeld. Dit beleid zou moeten ingaan op de ouderpopulatie, het informeren van ouders, de intakeprocedure, ontwikkelingsgerichte activiteiten in de gemeente, participatie van ouders, informeren over de ontwikkeling van kinderen en hoe rekening wordt gehouden met de thuistaal. Wel worden volgens de gemeente ouders bij de

toeleiding mondeling geïnformeerd over het doel en het nut van het VVE-programma.

Het vergroten van de ouderparticipatie en het verbeteren van de communicatie over VVE was opgenomen in het activiteitenplan van 2011. Er is echter geen zicht op het resultaat hiervan.

De gemeente Goirle heeft in haar Visie op VVE 2011-2014 geformuleerd dat er een *integraal VVE-programma* (1a5) gebruikt moet worden. De gemeente heeft, naar aanleiding van het onderzoek naar de kwaliteit van VVE in de gemeente Tilburg, laten onderzoeken welke programma's in gebruik zijn en of die voldoen aan de eisen die de Wet OKE stelt. Het door twee van de drie van de voor- en vroegscholen gebruikte lokale programma T3 voldoet hier nog niet aan. Het is vrijwel geheel gericht op taal, de overige drie onderdelen ontbreken nog of zijn te fragmentarisch opgenomen. Het ontbreken van leerlijnen en een bijbehorend observatie- en registratiesysteem, bemoeilijken bovendien een beredeneerd aanbod waarin een opbouw in moeilijkheid herkenbaar aanwezig is.

Vanuit de verantwoordelijkheid voor de voorschoolse educatie, heeft de gemeente samen met de plaatselijke schoolbegeleidingsdienst, die het programma heeft ontwikkeld, bekeken welke bijscholing noodzakelijk is voor de voor- en vroegscholen. In het najaar van 2012 is voor de leidsters en leerkrachten een bijscholing gepland om te voldoen aan de criteria die gesteld zijn aan voorschoolse educatie-programma's.

Goirle is naast de gemeente Tilburg de enige gemeente in het land die het programma T3 gebruikt. De gemeente Tilburg neemt voor het einde van 2012 een besluit of ze gaat investeren in de doorontwikkeling van T3. Ook de gemeente Goirle is zich aan het beraden over de diverse mogelijkheden en zal ook voor 2013 een besluit nemen of zij gaat investeren in de doorontwikkeling van het gebruikte programma. Hierbij zal tevens gekeken moeten worden naar de aanvulling met een systematiek van volgen van de ontwikkeling van kinderen in de voor- en/of vroegschool.

De gemeente beoordeelt de *interne kwaliteitszorg* (1a7) als voldoende. De inspectie beoordeelt dat anders. Volgens de OKE-wet (en het convenant Agenda 'Focus op voorschoolse educatie') dient op gemeentelijk niveau aangegeven te zijn wat binnen de voor- en vroegscholen belangrijk is met betrekking tot de kwaliteit van VVE en hoe deze kwaliteit gemeten én geborgd wordt. Over de invulling van de interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen zijn geen gemeentelijke afspraken of beleid gemaakt.

De *doorgaande lijn* (1a8) is meer dan het werken met een VVE-programma en het overdragen van kindgegevens van de voor- naar de vroegschool. De gemeente acht afstemming tussen de voor- en vroegscholen van het aanbod van essentieel belang en legt de verantwoordelijkheid bij de betrokken partijen. Alhoewel er volgens de gemeente diverse mondelinge afspraken zijn, zijn deze door de eerder genoemde personele wisselingen nog niet vertaald in gemeentelijk beleid. Er is bijvoorbeeld nog geen beleid over de VVE-coördinatie tussen de voor- en vroegschool en de zogenaamde 'warme' overdracht, de afstemming van het pedagogisch educatief handelen, van het ouderbeleid en van de interne begeleiding en zorg. Het waarborgen van doorlopende leerlijnen was opgenomen in het activiteitenplan van 2011. Er is echter geen zicht op het resultaat hiervan.

De *VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau* (1b) is belegd bij de stuurgroep VVE waarin de gemeente, de voor- en vroegscholen en het samenwerkingsverband vertegenwoordigd zijn. Zoals bovenstaand beschreven is de coördinatie in de praktijk nog beperkt geweest. De planning is om deze begin schooljaar 2012-2013 op te pakken.

De *systematische evaluatie en verbetering van VVE* (1c) op gemeentelijk niveau vraagt nog om ontwikkeling. Hiervoor is nodig dat de VVE-afspraken en de VVE-resultaten jaarlijks worden geëvalueerd, dat over de bevindingen wordt gerapporteerd en dat hieruit voortvloeiende verbeterpunten worden benoemd en uitgevoerd.

In het Beleidsplan Back to Basic Nieuwe Koers is de doelstelling het voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden en schooluitval opgenomen, waarbij de inzet van VVE in de voor- en vroegscholen is vastgelegd.

De gemeente beschikt over een gemeentelijke *subsidiebeschikking* (2b) en uitvoeringsovereenkomsten. Deze beschikking voldoet echter niet aan de OKE-wet. Er zijn geen verdere eisen benoemd zoals de maximale groepsgrootte, "dubbele bezetting", het minimum aantal uren VVE, de vereiste kwalificaties en wat het opleidingsplan moet zijn. De huidige leidsters en beroepskrachten zijn geschoold in het kader van het VVE-maatwerktraject. Het subsidiekader zou ook moeten 'eisen' dat toekomstige leidsters worden geschoold voor VVE en op welke wijze de leidsters hun kennis en vaardigheden met betrekking tot voorschoolse educatie bijhouden en vergroten.

Verbeterpunten met afspraak ('1')

Op gemeentelijk niveau is maar heel globaal bepaald wat de *resultaten van VVE* (1a9) moeten zijn. In het onderwijs- en welzijnsbeleid staan enkele algemene doelstellingen genoemd, zoals het zoveel als mogelijk voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden van kinderen, samenwerking tussen organisaties van kinderopvang en peuterspeelzalen en het vergroten van het bereik van de doelgroep van kinderen met een (taal)ontwikkelingsachterstand. Welke leerwinst wordt nagestreefd en op welke wijze deze resultaten gemeten worden, is nog niet bepaald.

Afspraak: Formuleer vóór 1 juni 2013 op gemeentelijk niveau ambitieuze en meetbare VVE-doelstellingen voor de voor- en vroegscholen. Vertaal deze doelstellingen in evalueerbare prestatieafspraken met de voor- en vroegscholen over de uitvoering van VVE. De prestatieafspraken moeten in elk geval betrekking hebben op de (leer)ontwikkeling van de doelgroepkinderen.

Op grond van de OKE-wet (art. 2.19, lid 1 van de Wet kinderopvang en kwaliteit peuterspeelzalen) dient de gemeente Goirle GGD-toezicht uit te laten oefenen op de basiskwaliteit voorschoolse educatie van de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Er zijn locaties waarbij geen recente (niet ouder dan twee jaar) GGD rapporten (2a) beschikbaar waarin de kwaliteit van de voorschoolse educatie is beoordeeld. Eind 2012 dienen volgens de afspraken die zijn gemaakt in kader van de OKE-wet alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven te zijn onderzocht. De gemeente zorgt dat er voor alle voorscholen een GGD rapport is, waarin het 8e domein (voorschoolse educatie) beoordeeld is. Met afdeling kinderopvang (TKO) van de inspectie van het onderwijs loopt een verbetertraject in kader van de uitvoering van de OKE-wet door de gemeente.

2 De oordelen over de voor- en de vroegscholen

De voor- en vroegscholen uit het overzicht in paragraaf 1.1 hebben een digitale vragenlijst gekregen om zelf te rapporteren over de kwaliteit van VVE. De vragen zijn rechtstreeks afkomstig uit het VVE-waarderingskader, met dien verstande dat sociaalwenselijke antwoorden vermeden zijn door ófwel de formulering van de vragen, ófwel bepaalde indicatoren (zoals de beoordeling van het pedagogisch klimaat en het educatief handelen) niet op te nemen in de vragenlijst. Elke voor- en vroegschool heeft de eigen zelfrapportage teruggekregen, inclusief de bijbehorende oordelen.

Paragraaf 2.1 bevat informatie over het gerealiseerde bereik. In paragraaf 2.2 zijn de bevindingen weergegeven op de domeinen condities, ouders, proceskwaliteit, ontwikkeling, begeleiding en zorg, kwaliteitszorg, doorgaande lijn en resultaten. In het geval het oordeel van de inspectie afwijkt van dat van de VVE-locatie(s), wordt dit vermeld en onderbouwd in de toelichting.

2.1 Het bereik

Volgens opgave van de voorschool volgen in totaal 8 doelgroeppeuters VVE op de peuterspeelzalen. Op de vroegscholen betreft dat 22 doelgroepkleuters die een VVE-aanbod krijgen.

Tabel 2.1 Het aantal (doelgroep)kinderen op de voor- en vroegschool

	aantal kinderen	waarvan doelgroep (%)
VVE-peuterspeelzaal		
De Marmot	63	8 (13%)
<i>Totaal</i>	63	8 (13%)
VVE-basisschool		
't Schrijverke	125	13 (10%)
De Kameleon	42	9 (21%)
<i>Totaal</i>	167	22 (13%)

2.2 Oordelen op de indicatoren van voor- en vroegscholen

De peuterspeelzalen en basisschool met doelgroepkinderen in de gemeente Goirle hebben een digitale vragenlijst ontvangen. Deze is ingevuld en geretourneerd door alle locaties. In de vragenlijst heeft iedere locatie aangegeven hoe ze zichzelf beoordeelt op het gebied van VVE.

In de gemeente Goirle zijn geen locaties met doelgroepkinderen door de inspectie bezocht. Dit omdat het VVE-beleid en de implementatie daarvan nog in de kinderschoenen staat.

In bijlage 2 staan in overzichtstabellen de eigen oordelen van de locaties met doelgroepkinderen op basis van de digitale vragenlijsten. Onder iedere tabel wordt toegelicht waar volgens de VVE-partners in Goirle nog verbeterpunten liggen.

3 Conclusies

De inspectie heeft zowel op het niveau van de gemeente, als op het niveau van de afzonderlijke locaties, gekeken naar de kwaliteit van de Voor- en Vroegschoolse Educatie in de gemeente Goirle.

Bij het oordeel over de kwaliteit van het gemeentelijk beleid heeft de inspectie in eerste instantie gebruik gemaakt van de zelfevaluatie van de gemeente. Door middel van documentenanalyse en gesprekken heeft de inspectie de oordelen van de gemeente geverifieerd en vastgesteld of en in hoeverre de oordelen van de inspectie afwijken van die van de gemeente. Bij het oordeel over de kwaliteit op locatieniveau heeft de inspectie eveneens gebruik gemaakt van de zelfbeoordeling van de locaties zelf.

Hieronder staat de samenvatting van de belangrijkste bevindingen. Waar mogelijk legt de inspectie een verband tussen de kwaliteit op locatieniveau en het gemeentelijk beleid.

VVE op gemeenteniveau

Door de gemeente zijn in een aantal documenten (Visie op VVE, LEA, Beleidsplan welzijn- en onderwijs) algemene doelen voor VVE geformuleerd. Daarnaast is voor 2011 een activiteitenplan ontwikkeld waarin negen te bereiken doelen in het kader van VVE nader zijn uitgewerkt. De uitvoering van het activiteitenplan 2011 is door personele wisselingen stil komen te liggen en in 2012 zijn ook geen (nieuwe) activiteiten opgepakt. Alhoewel er een Stuurgroep VVE is en er werkgroepen zijn opgezet, is gebleken dat samenwerking en afspraken op basis van vrijwilligheid onvoldoende zijn voor het bereiken van de gewenste resultaten. De gemeente zal dan ook sterker moeten inzetten op haar sturende regierol om haar verantwoordelijkheid voor VVE waar te kunnen maken.

Samenvattend concludeert de inspectie dat het gemeentelijk beleid op vrijwel alle onderzochte onderdelen nog in ontwikkeling is.

De inspectie is *positief* over het VVE-beleid op het gebied van de het definiëren van de doelgroep, De gemeente Goirle hanteert een definitie waarin niet alleen de gewichtenregeling wordt gebruikt om te bepalen welke kinderen tot de VVE-doelgroep behoren, maar heeft ook een aantal andere criteria benoemd. Deze brede definitie is een voorbeeld voor anderen.

Er zijn echter *meerdere te clusteren verbeterpunten*.

Het eerste cluster betreft het bereik en de toeleiding. Alhoewel er een heldere doelgroepdefinitie is geformuleerd, heeft de gemeente geen zicht op het gerealiseerd bereik. Hierdoor is niet helder of voldoende kindplaatsen voor peuters zijn gecreëerd en of voldoende peuters worden bereikt. Op dit moment is eveneens onvoldoende helder welke ouders van doelgroepkinderen niet bereikt worden en wat hiervan de oorzaak is. Dit gegeven is belangrijk bij het realiseren van het tweede verbeterpunt, een adequate toeleiding.

Het tweede cluster betreft het ouderbeleid. Individuele ouders worden volgens de gemeente bij de toeleiding mondeling geïnformeerd over het doel en het nut van het VVE-programma. Over de zeven genoemde onderdelen (zie hoofdstuk 1.3) van het ouderbeleid is echter nog geen gemeentelijk beleid ontwikkeld.

De gemeente Goirle heeft geformuleerd dat de voor- en vroegscholen gebruik moeten maken van een integraal VVE-programma. Eén van de gebruikte programma's voldoet nog niet aan de te stellen eisen. In het najaar van 2012 is een bijscholing gepland om te voldoen aan de criteria die gesteld zijn aan voorschoolse educatieprogramma's. Het daaraan te koppelen derde cluster betreft het beleid op het gebied van het volgen van de ontwikkeling van kinderen in de voor- en/of vroegschool. Daarnaast is tevens de doorgaande lijn van belang. Het gebruik van eenzelfde programma en mogelijk eenzelfde observatiesystematiek, garandeert nog

niet dat er sprake is van een warme overdracht en afstemming over het pedagogische en educatief handelen en het ouderbeleid. Ook afstemming van de interne begeleiding en zorg in de voor- en vroegschool en een duidelijke externe zorgstructuur zijn van groot belang.

Het vierde cluster betreft het verbeteren en borgen van de kwaliteit van VVE. Over de invulling van de interne kwaliteitszorg op de voor- en vroegscholen zijn op gemeentelijk niveau geen afspraken gemaakt. Ook de hiermee samenhangende coördinatie en systematische evaluatie en verbetering van VVE op gemeentelijk niveau vraagt om een nieuwe impuls. Alhoewel er in 2011 een goede start is gemaakt is met het planmatig verbeteren, is een systematiek van het cyclisch evalueren, het rapporteren en planmatig verbeteren van VVE op gemeentelijk niveau nu niet aangetroffen.

Daarnaast zijn er over twee verbeterpunten *afspraken* gemaakt.

De eerste afspraak betreft het formuleren van de te behalen resultaten van VVE. Over de (tussen- en eind)resultaten van VVE zijn in Goirle nog geen afspraken gemaakt. Nog afgezien van het feit dat dit een wettelijke vereiste is (art. 167 WPO), is het voor de beoordeling van de kwaliteit van VVE noodzakelijk om afspraken te maken over de te bereiken VVE-resultaten van de kinderen en om die te monitoren. Pas dan is het immers mogelijk om (ook) met VVE opbrengstgericht te gaan werken. Meer nadruk is noodzakelijk op ieders rol om elk kind zo mogelijk zonder achterstand in groep 3 te laten beginnen is. Dit is het doel van VVE. Anders geformuleerd gaat het er bij VVE om zoveel mogelijk peuters en kleuters zo goed mogelijk te laten presteren. Daarom is het volgen en monitoren van opbrengsten cruciaal in het bereiken van dit doel.

De tweede afspraak betreft het ervoor zorg dragen door de gemeente dat er voor eind 2012 voor de VVE-voorscholen een GGD rapport is, waarin het 8e domein (voorschoolse educatie) beoordeeld is.

VVE op locatieniveau

Binnen de gemeente Goirle zijn drie instellingen, één voorschool en twee vroegscholen, waar VVE wordt aangeboden.

De belangrijkste bevinding van de kwaliteit van de voor- en voorschoolse educatie op locatieniveau is dat de scholen op veel onderdelen aangeven dat VVE enigszins is ontwikkeld en dat verbeteringen wenselijk zijn. Een aantal van deze verbeteringen zijn ook door de locaties benoemd. Daarnaast zijn er ook onderdelen waar volgens de locaties al sprake is van een voldoende kwaliteit.

De nog verder te ontwikkelen onderdelen hangen ook samen met het ontbreken van gemeentelijk beleid. Veel zaken zijn nog te impliciet en te weinig afgesproken. Dit geldt bijvoorbeeld voor het ouderbeleid, de (externe) zorg, de kwaliteitszorg waaronder zelfevaluatie, de doorgaande lijn voor doelgroepkinderen naar de basisschool en het vaststellen van de effectiviteit van VVE aan de hand van resultaten.

Bijlage 1: De beantwoording van de digitale vragenlijst door de gemeente

HET GEMEENTELIJKE VVE-BELEID	Ant- woord	Zelf- evaluatie
1a1 Definitie doelgroepkind		
<i>Hanteert uw gemeente een definitie van wat een doelgroepeuter is?</i>	Ja	3
- Of de peuter (later) een zgn. leerlinggewicht (0,3 of 1,2) heeft	Ja	
- Of de peuter een taal- en/of een ontwikkelingsachterstand heeft (bijvoorbeeld volgens het consultatiebureau)	Ja	
- Of de peuter is ingeschreven op een voorschool (een peuterspeelzaal of een kinderdagverblijf dat VVE-geld krijgt van de gemeente)	Nee	
- Of tijdens de 'wenperiode' op de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf blijkt dat kind een taal- en/of ontwikkelingsachterstand heeft.	Ja	
Heeft u een document waarin de definitie van de doelgroepeuters is beschreven?	Ja	
- visie VVE Goirle 2011-2014		
<i>Hanteert uw gemeente een definitie van wat een doelgroepkleuter is?</i>	Ja	3
- Of de kleuter (later) een zgn. leerlinggewicht (0,3 of 1,2) heeft	Ja	
- Of de kleuter een taal- en/of een ontwikkelingsachterstand heeft (bijvoorbeeld volgens het consultatiebureau)	Ja	
- Of tijdens de 'wenperiode' in groep 1 blijkt dat kind een taal- en/of ontwikkelingsachterstand heeft.	Ja	
Heeft u een document waarin de definitie van de doelgroepkleuters is beschreven?	Ja	
- visie VVE Goirle 2011-2014		
1a2 Bereik: het aantal kindplaatsen (peuters)		
<i>Weet u voor hoeveel peuters u VVE-plaatsen dient te creëren uit de onderwijsachterstandsgelden van het rijk?</i>	Nee	2
<i>Weet u hoeveel doelgroepeuters er in uw gemeente zijn per 1 augustus 2011, uitgaande van uw eigen doelgroepdefinitie (als u die heeft)?</i>	Nee	2
Heeft u een document waarin het bereik van de doelgroepkleuters is beschreven?	Nee	
1a3 Toeleiding		
<i>Is er een dekkend bestand van waaruit de doelgroepeuters kunnen worden geïdentificeerd? (zoals het Integraal Dossier JGZ [ID-JGZ])</i>	Ja	3
<i>Heeft uw gemeente zicht op de aard en de omvang van het non-bereik, d.w.z. welke ouders hun kinderen niet naar VVE laten gaan terwijl het wel doelgroepeuters zijn?</i>	Nee	2
<i>Heeft u een document waarin is beschreven hoe het toeleidings-traject van de doelgroepeuters naar de voorschool eruit ziet? Kunt u hieronder kort beschrijven uit welke stappen dat traject bestaat?</i>	Nee	2
Toeleiding via JGZ. Indien achterstanden worden gesignaleerd worden doelgroepkinderen doorgeleid naar VVE PSZ.		

1a4 Ouders		
<i>Gericht ouderbeleid: Is er sprake van een analyse van de ouderpopulatie, waardoor duidelijk wordt waar het VVE-ouderbeleid zich op moet richten?</i>	Nee	2
<i>Wordt in het ouderbeleid expliciet uitgewerkt dat zoveel mogelijk ouders worden bereikt?</i>	Nee	
<i>Worden de ouders vóórdat hun doelgroepkind naar de voorschool gaat adequaat geïnformeerd over het doel en de werkwijze van VVE en de voorschool?</i>	Ja	3
<i>Is dat in een document te lezen?</i>	Nee	
<i>Kunt u hieronder kort beschrijven wat dat beleid om ouders te informeren inhoudt?</i>		
<i>Ouders worden mondeling geïnformeerd bij de toeleiding (bv. consultatiebureau of psz) over het doel en het nut van het VVE programma.</i>		
<i>Is er sprake van een vastgestelde intakeprocedure van de doelgroepkinderen?</i>	Nee	2
<i>Kunt u hieronder kort beschrijven wat die intake inhoudt?</i>		
<i>Conform checklist, gehanteerd bij JGZ.</i>		
<i>Is er gemeentelijk beleid om ouders te stimuleren thuis VVE-activiteiten met hun kind te doen?</i>	Nee	2
<i>Is er gemeentelijk beleid om ouders te stimuleren op de voor(- en vroeg)school VVE-activiteiten met hun kind te doen?</i>	Nee	2
<i>Is er gemeentelijk beleid om ouders te informeren over de ontwikkeling van het kind?</i>	Nee	2
<i>Is er gemeentelijk beleid om rekening te houden met de thuistaal van de doelgroepkinderen?</i>	Nee	2
1a5 Integraal VVE-programma		
<i>Is er gemeentelijk beleid over het te hanteren VVE-programma in de voorschool?</i>	Ja	3
<i>Is dat in een document te lezen?</i>	Ja	
<i>- Onderzoek doorlopende leerlijnen</i>		
<i>Is er gemeentelijk beleid over het te hanteren kind- of leerlingvolgsysteem in de voor- en/of vroegschool?</i>	Nee	2
1a6 Externe zorg		
<i>Is er gemeentelijk beleid over de (externe) zorg voor peuters die meer nodig hebben dan VVE?</i>	Nee	2
1a7 Interne kwaliteitszorg van de voor- en de vroegscholen		
<i>Zijn er gemeentelijke afspraken over de manier waarop de voor- en vroegscholen hun interne kwaliteitszorg uitvoeren?</i>	Ja	3
<i>Is dat in een document te lezen?</i>	Ja	
<i>- Convenant VVE (jan. 2004)</i>		
<i>- De Nieuwe Koers beleidsplan</i>		

1a8 Doorgaande lijn		
<p><i>Is er gemeentelijk beleid over de VVE-coördinatie tussen de voor- en de vroegschool?</i> Is dat in een document te lezen? - Onderzoek doorlopende leerlijnen</p>	Ja	3
<p><i>Is er gemeentelijk beleid om zoveel mogelijk kinderen door te laten stromen van de voorschool naar een vroegschool?</i> Is dat in een document te lezen? - Onderzoek doorlopende leerlijnen</p>	Ja	3
<p><i>Is er gemeentelijk beleid over de zgn. 'warme overdracht' van de voorschool naar de vroegschool?</i> Is dat in een document te lezen? Kunt u hieronder kort beschrijven wat dat beleid inhoudt? Middels mondelinge overdracht.</p>	Ja Nee	3
<p><i>Is er gemeentelijk beleid over de afstemming van het aanbod van de voor- en de vroegschool op elkaar?</i></p>	Nee	2
<p><i>Is er gemeentelijk beleid over de afstemming van pedagogisch-educatief handelen van de voor- en de vroegschool op elkaar?</i></p>	Nee	2
<p><i>Is er gemeentelijk beleid over de afstemming van het ouderbeleid van de voor- en vroegschool op elkaar?</i></p>	Nee	2
<p><i>Is er gemeentelijk beleid over de afstemming van de interne begeleiding en de zorg van de voor- en de vroegschool op elkaar?</i></p>	Nee	2

1a9 Resultaten		
<p><i>Zijn er gemeentelijke afspraken met de schoolbesturen over de te bereiken resultaten met VVE?</i> Is dat in een document te lezen? - De Nieuwe Koers beleidsplan</p>	Ja Ja	3

1a10 Nadere VVE-afspraken op gemeentelijk niveau		
<p><i>Zijn er nadere gemeentelijke afspraken over de voorscholen? Dus 'bovenop' de wettelijke eisen.</i></p>	Nee	
<p><i>Zijn er nadere gemeentelijke afspraken over de vroegscholen? Bijvoorbeeld in LEA-verband.</i> Is dat in een document te lezen? - LEA 20 juni 2012</p>	Ja Ja	

1b VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau		
<p><i>Is er VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau wat betreft de aansturing van VVE? (Stuurgroep, LEA, e.d.)</i> Is dat in een document te lezen? Kunt u hieronder kort beschrijven hoe die VVV-aansturing op gemeentelijk niveau er uit ziet? Er is een VVE stuurgroep. Ivm veel personele wisselingen is deze in 2012 nog niet bij elkaar geweest. De planning is om begin schooljaar 2012-2013 deze opnieuw bijeen te roepen. Er zijn diverse mondelinge afspraken over toeleiding, overdracht en ouderbeleid. Dit moet zich nog vertalen in gemeentelijk VVE beleid.</p>	Ja Nee	3

<p><i>Is er VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau wat betreft de uitvoering van VVE? (bijv. in de werkgroep VVE, of zoiets)</i></p> <p>Is dat in een document te lezen?</p> <p>Kunt u hieronder kort beschrijven hoe die coördinatie van de VVE-uitvoering er uit ziet?</p> <p>Er zijn in 2011 werkgroepen opgericht, ivm personele wisselingen (beleidsmedewerkers in gemeente) is de coördinatie nog beperkt geweest. Begin schooljaar 2012-2013 wordt dit opgepakt.</p>	Ja	3
	Nee	

1c Systematische evaluatie en verbetering van VVE op gemeentelijk niveau		
<p><i>Wordt VVE op gemeentelijk niveau systematisch geëvalueerd en verbeterd? (via een (VVE)monitor, gemeentelijk VVE-evaluaties, VVE-beleidsplannen, en dergelijke?)</i></p>	Nee	2

DE VVE-CONDITIES

	Antwoord	Zelf-evaluatie
2a GGD-rapport		
<p><i>Heeft u afspraken met de GGD dat zij bij het beoordelen van de kinderdagverblijven óók de voorschoolse educatie (het zgn. 8^e domein) beoordelen?</i></p>	Nee	
<p>Is u bekend vanaf welke datum de GGD ook het 8e domein meeneemt in haar beoordeling van de kinderdagverblijven?</p>	Nee	
<p><i>Heeft u afspraken met de GGD dat zij bij het beoordelen van de peuterspeelzalen óók de voorschoolse educatie (het zgn. 8e domein) beoordelen?</i></p>	Ja	3
<p>Is dat in een document te lezen?</p>	Nee	
<p>Is u bekend vanaf welke datum de GGD ook het 8e domein meeneemt in haar beoordeling van de peuterspeelzalen?</p>	Ja	3
<p>Wat is die datum?</p>	1-7-12	

2b Gemeentelijk subsidiekader		
<p><i>Is er een gemeentelijk VVE-subsidiekader voor de voorscholen (of een verordening, een beschikking, e.d.)</i></p> <p>- Document OKE – VVE 22 juni 2011</p> <p>- De Nieuwe Koers beleidsplan</p>	Nee	2
<p><i>Staat daarin dat de maximale groepsgrootte 16 peuters per groep is?</i></p>	Ja	3
<p><i>Staat daarin dat er voor elke groep sprake moet zijn van een "dubbele bezetting"?</i></p>	Ja	3
<p><i>Staat daarin dat er voor elke groep minimaal 10 uur VVE gegeven wordt?</i></p>	Nee	2
<p>Wordt er een ander criterium gehanteerd?</p>	Nee	
<p><i>Staat daarin dat de leiders/beroepskrachten gekwalificeerd moeten zijn, d.w.z. dat ze minimaal MBO-3 niveau zijn?</i></p>	Ja	3
<p><i>Staat daarin dat de leiders/beroepskrachten voldoende geschoold moeten zijn voor VVE?</i></p>	Nee	2
<p><i>Staat daarin dat er voor elke leider/beroepskracht een opleidingsplan moet zijn? (N.B. Het mag ook één plan zijn waarin per leider het opleidingsplan staat.)</i></p>	Nee	2

Bijlage 2: De resultaten op de digitale vragenlijsten van de voor- en de vroegscholen en een toelichting van de inspectie

Conditie

Tabel 1 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect condities (n=3)

A Conditie	1	2	3	4
1 Er is een recent GGD-rapport beschikbaar ¹			1*	
2 De groepsgrootte voldoet aan de wettelijke maximum-eisen ¹			1	
3 Leidster - kind ratio ("dubbele bezetting")		1	2	
4 Voldoende VVE-tijd ¹			1	
5 Kwaliteit beroeps-/leerkrachten				
Toereikend gekwalificeerd (opleiding) 1			1	
Spreken voldoende Nederlands ¹			1	
Toereikend VVE-geschoold		2		1*
Jaarlijks geactualiseerd VVE-scholingsplan ¹			1	

¹ Alleen voor de voorscholen.

* Vastgesteld dat het eigen oordeel in de zelfevaluatie te positief is.

Volgens de voorschool is er een recent (minder dan twee jaar oud) *GGD-rapport* (A1) beschikbaar. In dit rapport zijn echter de basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie niet getoetst. Hierover is met de gemeente een afspraak gemaakt. De *groepsgrootte* (A2) voldoet volgens de voorschool aan de wettelijke maximumeisen. Per 1 juli 2012 is de peuterspeelzaal 'omgebouwd' naar een peuteropvang bij een kinderopvangorganisatie. Volgens het GGD-rapport (juni 2012) zal de peuteropvang bestaan uit twee stamgroepen met maximaal 14 kinderen van 2-4 jaar. Deze groepsgrootte is lager dan het wettelijke maximum van 16 kinderen. Als dit wordt gerealiseerd, zou dat een voorbeeld voor anderen zijn. Volgens de voorschool is er sprake van een "*dubbele bezetting*" (A3) in de groep; op één van de vroegscholen is dat niet het geval. Kinderen krijgen *voldoende VVE-tijd* (A4) als ze tenminste vier dagdelen of tien uur per week VVE volgen. De voorschool geeft aan dat dit geldt voor alle doelgroeppeuters. Volgens de voorschool zijn alle leidsters *voldoende gekwalificeerd en spreken ze voldoende Nederlands*. In het najaar van 2012 volgen leidsters en leerkrachten een *specifieke VVE-bijbscholing om te kunnen voldoen aan de criteria die gesteld zijn aan voorschoolse educatieprogramma's*. Volgens de voorschool is er een *jaarlijks VVE-scholingsplan* (A5) voor alle leidsters gezamenlijk.

Ouders

Tabel 2 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect ouders (n=3)

B Ouders	1	2	3	4
1 Gericht ouderbeleid		3		
2 Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd		1	2	
3 Intake		2	1	
4 Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen		1	2	
5 Participatie in VVE-activiteiten in de voor/vroegschool		2	1	
6 Informeren over de ontwikkeling van hun kind			1	2

Er is nog geen *ouderbeleid* (B1) geformuleerd waarin, op basis van een analyse van de ouderpopulatie, de wensen en mogelijkheden van de ouders en de eigen doelstellingen ten aanzien van de rol van ouders in de voor- en voorschoolse educatie staan. Wel worden volgens de voor- en vroegscholen *ouders geïnformeerd* (B2) over de specifieke VVE-doelen en -activiteiten. Eén van de vroegscholen ziet daarbij nog enkele verbeterpunten. Tevens worden nog verbetermogelijkheden gezien voor de intake (B3) in de communicatie met en ruimte voor ouders.

Alhoewel ouders worden gestimuleerd om *thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten* (B4) te doen met hun kinderen, is hier volgens de voor- en vroegscholen nog winst te behalen. Dit kan bijvoorbeeld door alle ouders hierbij te betrekken, spelmaterialen (met instructie) beschikbaar te stellen en terug te koppelen of en hoe activiteiten thuis zijn uitgevoerd. Ook kan er extra worden geïnvesteerd in *participatie in VVE-activiteiten* in de school (B5). Volgens de voorschool wordt zo'n twee keer per jaar een ouderactiviteit in het kader van VVE georganiseerd; de vroegscholen organiseren nog geen specifieke VVE-ouderactiviteiten. Wel geeft de voorschool aan dat de ouderbetrokkenheid op de vroegscholen groter is. Volgens de voor- en vroegscholen worden ouders worden tenminste twee keer per jaar *geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind* (B6). Op de vroegscholen gebeurt dit voor alle kinderen, op de voorscholen vooral bij kinderen met zorgpunten.

Kwaliteit van de uitvoering van VVE

Tabel 3 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect kwaliteit van de uitvoering van VVE: het aangeboden programma en het pedagogisch en educatief klimaat (n=3)

C1 Het aangeboden programma	1	2	3	4
1 Een integraal VVE-programma		2	1	
2 Werken met een doelgerichte planning			3	
3 Het aanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend			ntb	
4 Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd			3	
C2 Het pedagogisch klimaat				
1 Het pedagogisch handelen van de leidsters/leerkrachten is respectvol			ntb	
2 De leidsters/leerkrachten hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen			ntb	
3 De leidsters/leerkrachten stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen			ntb	
4 De leidsters/leerkrachten tonen respect voor de autonomie van het kind			ntb	
5 De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend			3	
C3 Het educatief klimaat				
1 Het educatief handelen van beide leidsters/leerkrachten is goed op elkaar afgestemd			ntb	
2 Er worden effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd			ntb	
3 De leidsters/leerkrachten bevorderen de interactie met en tussen kinderen			ntb	
4 De leidsters stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken			ntb	
5 De leidsters/leerkrachten bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen			ntb	
6 Het gedrag van de leidsters/leerkrachten met de kinderen is responsief			ntb	
7 De leidsters/leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van het individuele kind			ntb	

ntb Niet te beoordelen op basis van de zelfevaluatie.

De voorschool en één vroegschool maken gebruik van het programma T3 dat nog niet aan de te stellen eisen voor een *integraal VVE-programma* (C1.1) voldoet; de andere vroegschool gebruikt het integrale VVE-programma Piramide. Zowel de voor- als vroegscholen geven aan dat er wordt gewerkt met een *doelgerichte planning* (C1.2) waarin op jaarbasis wordt beschreven welke thema's

wanneer aan bod komen en een relatie wordt gelegd tussen de te realiseren doelen en de uit te voeren activiteiten. Daarnaast is er een weekplanning met aangeboden activiteiten.

Ook geven de voor- en vroegscholen aan dat die planningen laten zien dat er voldoende aandacht is voor de brede ontwikkeling van kinderen en er *gedifferentieerd wordt naar leeftijd en ontwikkelingsniveau* (C1.4). Doordat er geen locatieonderzoeken zijn uitgevoerd heeft de inspectie dit niet kunnen verifiëren. Uit VVE-locatiebezoeken binnen andere gemeenten blijkt met name de differentiatie nog een verbeterpunt te zijn.

De kwaliteit van het pedagogisch en educatief klimaat kan alleen beoordeeld worden op basis van locatiebezoeken. Zowel de voor- als de vroegscholen geven aan dat de *inrichting van de lokalen aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taaluitlokkend* (C2.5) is.

Ontwikkeling, zorg en begeleiding

Tabel 4 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect ontwikkeling, begeleiding en zorg (n=3)

D1 Ontwikkeling, begeleiding en zorg: binnen de groep	1	2	3	4
1 Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen		2	1	
2 De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind		3		
3 De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg			3	
4 Specifieke aandacht voor de taalontwikkeling			ntb	
D2 Ontwikkeling, begeleiding en zorg: in de bredere zorgketen	1	2	3	4
1 De leidsters/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor-/vroegschool niet kan leveren en van de aard van die zorg		1	2	
2 De leidsters/leerkrachten melden kinderen aan voor externe zorg, wanneer de voor-/vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren			3	
3 De leidsters/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden		1	2	

ntb Niet te beoordelen op basis van de zelfevaluatie.

Eén van de vroegscholen geeft aan de *brede ontwikkeling van alle kinderen te volgen met een observatie-instrument* (D1.1). De voorschool doet dit nog niet voor alle kinderen. Volgens hen bestrijkt het gehanteerde instrument de vier VVE domeinen (taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling). Op de andere vroegschool wordt nog niet met een observatie-instrument gewerkt. Wel heeft deze school een instrument gekozen; dit moet echter nog worden ingevoerd. Zowel de voor- als de vroegscholen geven aan dat de *begeleiding planmatiger* kan (D1.2). De planning is nog vooral op hoofdlijnen. Genoemde verbeterpunten voor de planning van de hele groep of de kleine (tutor)groep zijn bijvoorbeeld alle ontwikkelingsgebieden aanbod laten komen, gedetailleerder uitwerken voor minder ervaren collega's en duidelijkere individuele doelen stellen. Ook de planning voor het werken met individuele (zorg)peuters is er in ieder geval op hoofdlijnen. De voorschool geeft aan behoefte te hebben aan meer tijd; de vroegscholen volgen in deze de planning van het VVE-programma en/of hanteren handelingsplannen die naar eigen zeggen nog beter zouden kunnen.

De *evaluatie van de begeleiding en zorg* (D1.3) vindt volgens de voor- en vroegscholen plaats en wordt ook vastgelegd. De kwaliteit van de evaluatie zal kunnen groeien als de begeleiding voor de (sub-)groep of een individueel kind planmatiger en doelgerichter is.

De voorschool heeft nog geen overzicht van *kinderen die zorg nodig hebben die ze zelf niet kunnen leveren* (D2.1). Bij de vroegscholen is dit wel bekend. Volgens de voor- als vroegscholen worden de mogelijkheden voor externe zorg besproken met ouders en worden ouders ondersteund bij de *aanmelding voor externe zorg* (D2.2). Ook houden de meeste voor- en vroegscholen zelf de *ontwikkeling van de leerlingen met externe zorg bij* (D2.3). Eén van de vroegscholen geeft daarbij aan dat de terugkoppeling nog niet structureel genoeg plaatsvindt en daarmee een verbeterpunt is.

Kwaliteitszorg

Tabel 5 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect kwaliteitszorg (n=3)

E	Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1	Er is VVE-coördinatie op de voor- resp. vroegschool		1	2	
2	De voor- resp. vroegschool evalueert de kwaliteit van haar VVE		1	2	
3	De voor- resp. vroegschool evalueert de resultaten van VVE		1	2*	
4	De voor- resp. vroegschool werkt planmatig aan VVE-verbetermaatregelen		2	1	
5	De voor- resp. vroegschool borgt de kwaliteit van haar educatie		1	2	
6	VVE is onderdeel van de kwaliteit in de vroegschool ¹			2	

¹ Alleen voor de vroegscholen.

* Vermoeden, op basis van de toelichtingen in de vragenlijsten, dat het eigen oordeel in de zelfevaluatie te positief is.

In de voor- en vroegscholen is er iemand die tot taak heeft om *VVE te coördineren* (E1). Eén van de vroegscholen benoemt in deze dat het lastig is om structureel een programma op te zetten, omdat jaarlijks besloten wordt of de school voor komend kalenderjaar voor subsidie in aanmerking komt.

Ook geven ze aan dat kwaliteit van VVE jaarlijks wordt geëvalueerd (E2). De aanpassing van het aangeboden VVE-programma wordt door een vroegschool als voorbeeld genoemd van een gevolg van de evaluatie.

De voor- en vroegscholen geven aan dat de resultaten van alle kinderen regelmatig worden geëvalueerd, maar dat ze bijvoorbeeld meer meetmomenten willen inbouwen voor VVE-kinderen. Voor een goede *evaluatie is het van belang dat de resultaten van VVE* (E3) niet alleen op individueel niveau, maar ook op (sub)groepsniveau worden bekeken waarbij vooraf gestelde doelen worden vergeleken met behaalde resultaten. Op dit moment lijken deze doelen nog niet te zijn gesteld.

Volgens de voor- en vroegscholen wordt *planmatig gewerkt aan VVE-verbeteractiviteiten* (E4), maar zijn er wel steeds nieuwe verbeteracties te formuleren en blijft men dus in ontwikkeling. Door één van de vroegscholen wordt gesignaleerd dat de samenwerking met de voorschool wegens de bezuinigingen onder druk komt te staan. Ook geven ze aan dat de *kwaliteit van VVE wordt geborgd* (E5) en het *VVE-beleid onderdeel is van de kwaliteitszorg* (E6) en opgenomen is in het schoolplan. In deze wordt wel gesignaleerd dat het ontbreken van gemeentelijk beleid voor onduidelijkheid zorgt.

Doorgaande lijn

Tabel 6 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect doorgaande lijn (n=3)

F Doorgaande lijn	1	2	3	4
1 Er is VVE-coördinatie tussen de voor- en vroegschool		3		
2 Voldoende kinderen stromen door naar een vroegschool ¹		1		
3 De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht		2		1*
4 Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		1	2	
5 Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		3		
6 De manier om met ouders om te gaan op de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		3		
7 De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd		2	1	

¹ Alleen voor de voorscholen.

* Vermoeden, op basis van de toelichtingen in de vragenlijsten, dat het eigen oordeel in de zelfevaluatie te positief is.

De doorgaande lijn van voor- naar vroegschool kan nog verder ontwikkeld worden. Alhoewel er sprake is van enige *coördinatie tussen de voor- en vroegscholen* (F1), worden hierbij een betere afstemming en regelmatig overleg als verbeterpunt genoemd. Tevens door de voorschool geconstateerd dat coördinatie moeilijk is als de kinderen naar acht verschillende vroegscholen gaan. Er is dan ook nog geen beleid om zoveel mogelijk kinderen te laten *uitstromen naar een vroegschool* (F2). Over de *warme overdracht* (F3) wordt verschillend gedacht. Geeft de voorschool dat voor alle kinderen een warme overdracht plaatsvindt; de vroegscholen geven aan dat dit vooral de zorgkinderen betreft.

De voor- en vroegschool die hetzelfde VVE-programma gebruiken, geven aan dat het *aanbod op elkaar is afgestemd* (F4). De andere vroegschool gebruikt een ander VVE-programma.

Zowel de voor- als de vroegscholen geven aan dat het *pedagogisch en educatief handelen* (F5) en *de wijze waarop met ouders wordt om gegaan* (F6) nog nauwelijks op elkaar worden afgestemd.

Over de *afstemming van het zorgbeleid* (F7) wordt verschillend gedacht. De voorschool geeft aan dat er afspraken zijn gemaakt, de vroegscholen vinden van niet.

Resultaten

Tabel 7 Overzicht van de eigen oordelen op het aspect resultaten (n=3)

G Resultaten	1	2	3	4
1 De resultaten worden gemeten conform de afspraken ¹			ntb	
2 De resultaten zijn van voldoende niveau ¹			ntb	
3 Voldoende kinderen hebben geen verlengde kleuterperiode ¹			2	

¹ Alleen voor de vroegscholen.

ntb Niet te beoordelen.

De resultaten van VVE zijn niet te beoordelen, omdat de gemeente Goirle *geen opbrengstdoelen* (G1) in de zin van leer- of ontwikkelingsresultaten heeft vastgelegd en daarmee de effecten en bereikte resultaten bij VVE nog niet beschikbaar zijn. De vroegscholen hebben op dit punt zelf ook geen meetbare doelen voor VVE gesteld. Volgens de vroegscholen is het percentage leerlingen dat in afgelopen schooljaar een *verlenging van de kleuterperiode* (G3) kreeg, lager dan het percentage dat landelijk gebruikelijk is.

